

Małgorzata Kaliszewska

Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

**Recenzja książki Gabriele Kuby:
Globalna rewolucja seksualna:
likwidacja wolności w imię wolności
(Kraków: Homo Dei, 2013), ss. 439**

Kontakt:	Małgorzata Kaliszewska malgorzata.kaliszewska@ujk.edu.pl
Jak cytować:	Kaliszewska, M. (2014). Recenzja książki Gabriele Kuby: Globalna rewolucja seksualna: likwidacja wolności w imię wolności (Kraków: Homo Dei, 2013), ss. 439. <i>Forum Oświatowe</i> , 2(52), 199-204. Pobrane z: http://forumoswiatowe.pl/index.php/czasopismo/article/view/270
How to cite:	Kaliszewska, M. (2014). Recenzja książki Gabriele Kuby: Globalna rewolucja seksualna: likwidacja wolności w imię wolności (Kraków: Homo Dei, 2013), ss. 439. <i>Forum Oświatowe</i> , 2(52), 199-204. Retrieved from: http://forumoswiatowe.pl/index.php/czasopismo/article/view/270

Gabriele Kuby porusza w swojej książce temat wątpliwości, jakie budzi w niej koncepcja *gender* oraz jej wpływ na edukację seksualną dzieci, która zdaniem autorki, może nadmiernie seksualizować najmłodszych. Zwraca uwagę, że źródłem prawdziwej wolności może być duchowa i moralna odnowa w oparciu o kulturowe dziedzictwo Europy.

Głośne, spolaryzowane dyskursy medialne ostatniego roku, np. o programie równościowym w przedszkolu, uświadamiają wielu ich uczestnikom i odbiorcom niedostatki własnej wiedzy przedmiotowej i budzą potrzebę jej poszerzenia, aby móc się ustosunkować do tematu. Tak jest z problematyką *gender*, która dyskutowana jest z dwóch skrajnych pozycji: naukowej (feministycznej) oraz konserwatywnej, religijnej. Nie byłoby w tym fakcie niczego niezwykłego, gdyby nie to, że jaskrawo widać rozdzielność tych poglądów, uwikłanie nauki w ideologię, brak prób znalezienia jakiegoś społecznego konsensusu dla dobra najmłodszego pokolenia (i nie tylko), które bombardowane jest sprzecznymi treściami i wikłane w dyskursy dorosłych.

Studia genderowe pojawiły się na zachodnich uniwersytetach w latach 70. xx w. Natomiast w polskiej nauce i życiu społecznym problematyka ta istnieje od lat 80. xx w. W roku 1982 ukazała się książka pod red. Teresy Hołówki, *Nikt się rodzi się kobietą* (Hołówka, 1982), która wymieniana jest jako pierwsza pozycja literaturowa w języku polskim, poruszająca kwestie równościowe. Jest ona wyborem tekstów głównie amerykańskich autorek na temat stereotypów, norm i wzorców dotyczących ról kobiecych, zakorzenionych silnie w świadomości społecznej. Po roku 1989 powstały kolejne opracowania, tworzące podstawy dla polskiej refleksji nad zagadnieniami płci (np. Domański, Titkow i Domański, Siemieńska-Żochowska, Bator, Ślęczka). Na progu XXI w. liczba publikacji, głównie socjologicznych, znacząco się zwiększyła, rozszerzył się też wachlarz podejmowanych zagadnień (Desperak, Fuszara, Kopciewicz, Kwak, Siemieńska, Skowrońska, Slany, Titkow i Budrowska i Duch-Krzysztożek, Zierkiewicz, Zierkiewicz i Łysak [red]). Powstały opracowania z obszaru nauk humanistycznych (Janion, Graff, Iwasiów, Radkiewicz). *Men's studies* zapoczątkowała książka pedagoga – Melosika – *Kryzys męskości w kulturze współczesnej* (Melosik, 2002), pisał na ten temat również Arcimowicz. Istnieją też publikacje w obrębie studiów *queer* (Kochanowski, Majka-Rostek). Niniejszy pobieżny przegląd uświadamia sukcesywne rozszerzanie się problematyki podejmowanych przez autorów oraz coraz

częstsze interdyscyplinarne podejście do badanych zagadnień. Na fakt aktywnego włączenia się Kościoła Katolickiego w dyskurs o *gender* miały wpływ wypowiedzi papieża Benedykta XVI w roku 2010 i latach kolejnych, zwłaszcza w okresie poprzedzającym jego ustąpienie, w których głosi, iż „Kościół powtarza swoje wielkie »tak« dla godności i piękna małżeństwa jako wiernego i płodnego wyrazu sojuszu między mężczyzną a kobietą. Zaś »nie« mówi takim filozofom, jak *gender*” (Watykan a *gender*, 2013). *Gender* był dla Benedykta XVI jednym z najważniejszych wyzwań dla Kościoła. Natomiast papież Franciszek nie podjął dotąd tego tematu, twierdząc, iż „[d]uszpasterstwo nie powinno obsesyjnie skupiać się na przekazywaniu i narzucaniu wielu niepowiązanych ze sobą doktryn. Głoszenie misyjne musi koncentrować się na tym, co podstawowe, co daje natchnienie i bardziej pociąga, na tym, co rozgrzewa serce” (Watykan a *gender*, 2013). Najwcześniejsze polskie opracowania na temat płci kulturowej z kręgu Kościoła pochodzą z pierwszego dziesięciolecia XXI w. (np. Nagórny i Pokrywka, Morciniec, Szafulski, Jucewicz i Machinek). Najnowsze i najobszerniejsze opracowanie to *Dyktatura gender* (Benedykt XVI i in., 2014), książka zbiorowa, w którym wagę podjętego tematu podkreśla dobór autorów (m.in. Benedykt XVI, Gabriele Kuby, Waldemar Chrostowski, Krzysztof Fusette, Henryk Hoser, Dariusz Oko).

Rekomendowana książka, *Globalna rewolucja seksualna: likwidacja wolności w imię wolności* (Kuby, 2013), jest właśnie autorstwa jednej ze współauterek owego dzieła, której nazwisko jest w Polsce znane dzięki wykładom i filmom w serwisie internetowym YouTube. Gabriele Kuby, bo o niej mowa, jest niemiecką socjolożką, matką trojga dzieci, kobietą wierzącą. Wpisuje się więc w ten dyskurs po stronie konserwatywnej. Dzięki docieklivości autorki i jej świetnemu warsztatowi pisarskiemu, otrzymaliśmy „krytyczną analizę ideologii genderowej”, sumiennie udokumentowaną w literaturze przedmiotu i badanych dokumentach, podbudowaną historycznie, przekonującą w warstwie wywodów, bezkompromisową w warstwie poglądów i „niepoprawną politycznie” – jak dodaje recenzent wydawniczy. Książka posiada naukowy aparat w postaci odsyłaczy, bibliografii, indeksu osób i instytucji. Równocześnie też zawiera fragmenty, które można by nazwać publicystyką polityczno-społeczną i religijną.

Aby w pełni uznać pracę za naukową, należałoby rozstrzygnąć rodzącą się wątpliwość, dotyczącą jej naukowej obiektywności. Czy ujawnianie przez autora własnych poglądów nie godzi w naukowy obiektywizm pisanego opracowania? W nauce pozytywistycznej, dążącej do poznania prawdy obiektywnej, zapewne byłby to zarzut. Jednak w dzisiejszej, wieloparadygmatycznej rzeczywistości, zwłaszcza w pracach o charakterze krytycznym, język wypowiedzi może mieć walory subiektywne i ujawniać preferencje autora. Paradoksalnie jednak, te poglądy stawia się wówczas w jednym rzędzie z innymi, nie mają więc waloru jedynej prawdy, nadrzędnej wobec innych poglądów. Nie przytaczam tu trafnej wypowiedzi ks. Tischnera, czym jest prawda, by nie upraszczać problemu sytuacji ambiwalentnych, które stają się udziałem współczesnego człowieka, są efektem jego wolności i zarazem tragicznej możliwości dokonywania indywidualnych wyborów każdego dnia, na własną odpowiedzialność, w sytuacjach, kiedy wybór nie jest oczywisty i jednoznaczny. Ta niejednoznaczność

jest udziałem także problematyki genderowej (nie mam na myśli założeń teoretycznych, ale ich praktyczne reperkusje).

Główna teza książki zasygnalizowana została w podtytule: „Likwidacja wolności w imię wolności”. Do tego pojęcia odnosi się autorka w rozdziale o ideologizacji pojęć kluczowych, dodając, że „ideologii genderowej i nowego, genderowego człowieka nie da się zrozumieć bez kryjącego się za nią pojęcia wolności” (Kuby, 2013, s. 169). Według Gabriele Kuby, tylko człowiek zdolny do wybierania dobra, a odrzucania zła, jest naprawdę wolny. Wolność zredukowana do samowoli oddziela się od odpowiedzialności za skutki własnych decyzji i działań. Oderwanie zaś wolności od prawdy i odpowiedzialności prowadzi nie do powiększenia, lecz do ograniczenia ogólnej wolności, gdyż taka wolność da się urzeczywistnić tylko kosztem innych (s. 170). Do kwestii ograniczania wolności człowieka odnosi się też autorka w rozdziale XIV:

Kto na początku trzeciego tysiąclecia mocno trzyma się wartości chrześcijańskich, wyznaje je i według nich żyje, ten napotyka rosnące ograniczanie tych rodzajów wolności, jakie wyróżniają/wyróżniały kulturę europejską. Zagrożone są: wolność wyrażania opinii, wolność słowa, wolność zgromadzeń, wolność wyboru leczenia, wolność nauki, wolność wyznania, wolność sumienia, wolność wyboru zawodu, wolność wychowania, niezawisłość wymiaru sprawiedliwości (s. 371).

Niejasna jest też do dziś odpowiedź na pytanie, czy tematyka genderowa to już nauka, czy tylko ideologia? Według jej zwolenników – nauka, posługuje się ona bowiem aparatem naukowym dla lepszego poznania rzeczywistości i zachodzących w niej zmian, zaś przeciwnicy uważają ją za szkodliwą społecznie i kulturowo ideologię, czyli system poglądów, idei, pojęć politycznych, społecznych, prawnych itp. jednostki lub grupy ludzi w określonym czasie i miejscu; które nie podlegają dyskusji i zmianom; program polityczny. Ideologia nadaje grupie tożsamość, służy tworzeniu wspólnoty (por. Gutek, 2003).

Omawiana książka zawiera aż XV obszernych rozdziałów ułożonych „od ogółu do szczegółu” i zarazem chronologicznie od czasów rewolucji francuskiej i prekursorów edukacji seksualnej do dzisiaj. Autorka przedstawia najpierw sylwetki owych prekursorów, wśród których znajdziemy m.in. Sanger, Marksa, Engelsa, Freuda, De Beauvoir, uwypuklając te wątki ich życia i dzieł, które dotyczą seksu i seksualności.

Następnie, autorka omawia rewoltę studencką 1968 roku, inicjującą deregulację prawną seksualności człowieka. W kolejnych rozdziałach porusza kwestię feminizmu, teorię gender Judith Butler oraz problem globalizacji rewolucji seksualnej, spowodowanej m.in. powstaniem Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka.

Wreszcie przechodzi do zjawisk, które leżą u podstaw dyskursów, wstrząsających Polską na przełomie lat 2013/2014: Zasady z Yogyakarty, polityka Unii Europejskiej, wdrażanie podstaw gender do polityki, prawa, nauki, szkoły i przedszkola.

Interesujący jest rozdział VIII o manipulacjach językowych i „ideologizacji pojęć kluczowych”, takich jak wartości, wolność, tolerancja, sprawiedliwość, równość, dys-

kryminacja, wielość, seksizm, homofobia, małżeństwo i rodzina, rodzic I i II (Kuby, 2013, s. 169–177).

Kolejne rozdziały odnoszą się do hetero-, homo-, bi- i transseksualizmu, podnosząc prawne i obyczajowe kwestie ważne dla tych środowisk. Wreszcie, autorka ukazuje stosunek chrześcijaństwa do homoseksualizmu.

Po tej historyczno-teoretycznej części autorka przechodzi do edukacji seksualnej w szkołach i przedszkolach europejskich, która powoli staje się obowiązkowa i niezależna od woli rodziców. Powstaje ponadto szereg instytucji, które wkraczają do szkół, oraz pojawia się wiele publikacji, popularyzujących edukację seksualną wśród uczniów. Rozdział wieńczy „dwanaście słusznych powodów, aby zakończyć państwową seksualizację dzieci” (Kuby, 2013, s. 338–347).

Następnie autorka przedstawia stanowisko Kościoła katolickiego względem gender oraz przykłady ataków i dyskryminacji na jego przeciwników.

Ostatni rozdział zawiera wizję „równi pochyłej, wiodącej do totalitaryzmu”. Autorka podsumowuje:

Wielka obietnica naszych czasów brzmi: wolność i zaspokojenie seksualne bez ograniczeń jako droga do szczęścia. Rób, co chcesz, aby zwiększyć swoją przyjemność, rozkosz, szczęście, aby poprawić swoje dobre samopoczucie. [...] Nic jednak nie wskazuje na to, aby obietnica osiągnięcia szczęścia dzięki nieograniczonej wolności miała się spełnić. Ideologia obiecująca taką wolność ‘projektowania’ samego siebie i samozaspokajania strąca człowieka w przepaść egoizmu, poddaje go tyranii nieposkromionych popędów [...] (Kuby, 2013, s. 396–397).

Wywód autorski jest niezwykle dramatyczny, przekonujący i poruszający zarazem.

PODSUMOWANIE

Nie ma jednej drogi, która mogłaby pogodzić w przyszłości oba stanowiska, dotyczące wizji przyszłości i seksualności człowieka, rodziny i świata, zatem współczesne społeczeństwo zdane jest chyba na przeżywanie zmian krok po kroku i podejmowanie decyzji, czy i na ile je zaakceptować, co wymaga wrażliwości społecznej, taktu i umiaru. Można odnieść wrażenie, że środowiska genderowe, aplikując szeroko własne poglądy polskiemu, jak wspomniano, konserwatywnemu w dużej części, społeczeństwu popełniają jeden zasadniczy błąd. A mianowicie, posługują się przebrzmiałą już definicją zmiany autorstwa Kurta Lewina (rozmrzanie–zmiana–zamrażanie), nie biorąc pod uwagę dynamiki zmiany, czasu, potrzeb społecznych, systemów wartości, które to aspekty uwzględnia definicja zmiany Michaela Fullana. Dodałabym tu też szacunek dla odmiennych poglądów, dla tradycji, uwzględnianie tylko tych aspektów zmiany, które są do zaakceptowania w danym kraju i czasie, bez urażania cudzych uczuć, niszczenia poczucia własnej wartości, zwłaszcza u najmłodszych. W przeciw-

nym razie, efekty mogą być odwrotne od spodziewanych, a nasilenie niechęci do zmiany – jeszcze większe.

Warto wziąć pod uwagę też zdanie autora *Wprowadzenia* do omawianej książki, Roberta Spaermanna, który stwierdza:

Od lat w naszym kraju i całej Europie, w imię tzw. poprawności politycznej, daje się zauważyć coraz bardziej zdecydowaną odmowę dyskusji na te tematy. Tego, kto się odłącza od mainstreamu, nie przekonuje się argumentami, w czym się myli, ale stwierdza się: „Nie wolno ci tak mówić”. [...] Opowiadanie się za istnieniem obiektywnej prawdy uchodzi za nietolerancję, natomiast w głoszeniu nieistnienia nie ma nic niestosownego – to już nie jest nietolerancja (Kuby, 2013, s. 8).

Omawianą lekturę rekomenduję nie tylko przeciwnikom zmiany, zgodnych co do poglądów na gender z autorką, lecz głównie starszym i młodym zwolennikom „kultury gender”, aby poznali zdanie strony przeciwnej.

BIBLIOGRAFIA

- Benedykt XVI i in. (2014). *Dyktatura gender*. Kraków: Biały Kruk.
- Gutek, G. I. (2003). *Filozoficzne i ideologiczne podstawy edukacji*. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Hołówwka, T. (red.). (1982). *Nikt nie rodzi się kobietą*. Warszawa: Czytelnik.
- Kuby, G. (2013). *Globalna rewolucja seksualna: likwidacja wolności w imię wolności*. Kraków: Homo Dei.
- Melosik, Z. (2002). *Kryzys męskości w kulturze współczesnej*. Poznań: Wolumin.
- Watykan a gender: Sprzeciw Benedykta XVI i milczenie Franciszka. (2013, 27 grudnia). Interia Fakty. Pobrane z: http://fakty.interia.pl/religia/news-watykan-a-gender-sprzeciw-benedykta-xvi-i-milczenie-franciszka,nId,1080918#utm_source=paste&utm_medium=paste&utm_campaign=other

**BOOK REVIEW: GLOBALNA REWOLUCJA SEKSUALNA:
LIKWIDACJA WOLNOŚCI W IMIĘ WOLNOŚCI BY GABRIELE KUBY
(KRAKÓW: HOMO DEI, 2013), PP. 439**